

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 25/2004 rd

**Statsrådets utredning med anledning av kommissionens förslag gällande statligt stöd för regionala ändamål och användning av strukturfonderna för delfinansiering av investeringar —
Finlands ståndpunkt**

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 23 juni 2004 statsrådets utredning med anledning av kommissionens förslag gällande statligt stöd för regionala ändamål och användning av strukturfonderna för delfinansiering av investeringar — Finlands ståndpunkt (E 58/2004 rd) till ekonomiutskottet för eventuella åtgärder.

- konsultativ tjänsteman Auli Korhonen och överinspektör Kari Virtanen, handels- och industriministeriet
- lagstiftningsråd Kari Parkkonen, inrikesministeriet
- direktör Keijo Sahrman, Finlands Kommunförbund
- ordförande för landskapsdirektörerna Hannu Vesa.

Sakkunniga

Utskottet har hört

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande av Företagarna i Finland.

STATSRÅDETS UTREDNING

Förslaget

Riktlinjerna för det statliga stödet för regionala ändamål anger både de stödberättigade områdena (områden enligt EG 87.3 a eller c) och stödtaken för investeringar i stödområdena.

De nya reglerna för regionalstöd gör att de stödberättigade områdena blir färre och att stödtaket för investeringar i stödberättigade områden sänks.

Många områden kommer inte längre alls att finnas kvar på stödkartan. I praktiken förlorar alla områden inom NUTS III (24 ekonomiska regioner) och 3 ekonomiska regioner inom NUTS

II sin c-områdesstatus. Tillsammans omfattar de här områdena 20 procent av befolkningen. Till de områden som inte omfattas av stöd hör utom Åland också vissa skärgårdskommuner enligt statsrådets beslut 72/1996 och småöarna i vissa kommuner.

Enligt den nuvarande stödkartan täcker de här områdena in 0,6 procent av befolkningen. Stödnivån för områdena kommer att sjunka drastiskt. Det finns visserligen alternativa sätt att kompensera dem för det minskade stödet. Investeringsstöd kan också i fortsättningen betalas enligt förordningen om stöd till små och medelstora före-

tag (SMF-förordningen). Kommissionen föreslog att nivån på stödet enligt SMF-förordningen skulle höjas från 7,5 till 10 procent för medelstora företag och från 15 till 20 procent för småföretag. Vidare kommer det nyrättade stödinstrumentet LASA ("stöd till lägre belopp") att ersätta möjligheten att bevilja regionalstöd.

Riktlinjerna i kommissionens tredje sammanhållningsrapport kan tolkas så att av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) delfinansierat stöd till investeringar kan beviljas bara inom sammanhållningsområdet. Finland har inga sådana områden. Utifrån samråd med GD Regionalpolitik ser det ändå ut att delfinansiering från ERUF fortsatt kan användas till nationell medfinansiering av regionala investeringar i stödområdena.

Kommissionens förslag betyder avsevärt sämre möjligheter för de gamla 15 medlemsländerna i EU att bevilja regionala investeringsstöd eftersom de stödberättigade områdena kommer att vara färre och stödtaken föreslås bli sänkta. Det är omöjligt att bedöma hur mycket stöden minskar. Men förslaget ligger i linje med Europeiska rådets mål i Stockholm och Barcelona för att minska de samlade statliga stöden i EU. Stödområdena täcker in 42,7 procent av befolkningen i EU-15. Enligt kommissionens samrådsdokument ska stödområdena i EU-25 täcka in 34,8 procent av befolkningen.

Regeringens ståndpunkt

1. Mål 1-området (NUTS I och II): Regeringen anser att Finlands nuvarande Mål 1-område bör ges status som område enligt artikel 87.3 c med höjd stödnivå, precis som avlägsna utomeuropeiska territorier (Kanarieöarna och Madeira). Nivåhöjningen på investeringsstöden preciseras under förhandlingarnas gång. Både stödområdesstatus och höjningen motiveras med likadant perifert läge, minskat befolkningsunderlag och klimatfaktorer, som försvagar dem socialt och ekonomiskt. Dessutom har båda typerna av område en ensidig produktionsstruktur med tonvikt på turism.

Regeringen menar att delfinansieringen från strukturfonderna (inbegripet landsbygdsfonden) i linje med prioriteringen i sammanhållningsmålet kan användas till nationell medfinansiering av det regionala investeringsstödet i de s.k. Mål 6-områdena enligt protokoll 6 till Österrikes, Finlands och Sveriges anslutningsfördrag. Områdena medges särbehandling också i protokollet (artikel 61) till det nya konstitutionella fördraget.

2. Åland och skärgårdskommunerna: regeringen anser att skärgårdsområdena (utom Mariehamn) bör få status som område enligt artikel 87.3 c. Det motiveras med att problemen i de här regionerna är jämförliga med problemen i de glest befolkade områdena i c-området. Regionalt investeringsstöd ska fortsatt kunna medges i skärgårdsområdena. Befolkningen i området är högst 50 000 invånare.

Regeringen anser att delfinansiering från strukturfonderna (inbegripet landsbygdsfonden) bör kunna användas till nationell medfinansiering av regionalt investeringsstöd i de här områdena. Finland motiverar sitt förslag med att hänvisa till bestående naturrelaterade nackdelar och problem i skärgårdsområdena och på småöarna.

3. Arktiskt stöd: regeringen understöder kommissionens förslag om ett s.k. arktiskt stöd. Området i bilaga 6 till Finlands, Sveriges och Österrikes anslutningsfördrag (Mål 6-område) bör anges som arktiskt område inom glest befolkade områden (12,5 invånare per km² på NUTS III-nivå). Inom området ska stöd som anges närmare längre fram kunna användas.

4. Finlands allmänna strategi i fråga om kommissionens samrådsdokument om de nya riktlinjerna: Den nya programperioden innebär färre möjligheter till regionalstöd och därför menar Finland att alla horisontella regler om statligt stöd bör uppdateras i överensstämmelse med de nya regionalpolitiska utmaningarna. Med detta avses bl.a. att stöd till lägre belopp bör införas, stödnivån i SMF-förordningen höjas och eventuella andra nya regler om statligt stöd införas (t.ex. finansiering av innovationer).

Regeringen menar att investeringsstödet till storföretag bör avgränsas t.ex. till 30 procent av

stödtaket i medlemsstaterna. Förslaget ligger i linje med Europeiska rådets mål i Stockholm och Barcelona för att minska stöden med de mest konkurrenssnedvridande effekterna.

Vidare tillstyrker regeringen att de sektorsövergripande rambestämmelserna för regionalstöd till stora investeringsprojekt tas in i den nya regeln för riktlinjerna. Regeln kunde rentav skärpas genom att det läggs ett tak i euro för investeringsstöd till enskilda projekt.

Regeringen är för transportstöd i glest befolkade områden också under nästa programperiod. Den ställer sig också bakom kommissionens förslag om ett gruppundantag för regionalstöd. Det är motiverat för att lätta på de administrativa förfarandena när hotet om konkurrenssnedvridningar är litet. Likaså är det motiverat att införa begreppet stödnivå brutto i stället för stödnivå netto.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Det handlar om kommissionens första samrådsdokument om de framtida riktlinjerna för regionalstöd. De omfattar både stödområden och stödtak som ska tillämpas från och med början av 2007. Riktlinjerna har också samband med strukturfonderna till den del som fondernas medel används för att delfinansiera investeringar.

Konsekvenserna av EU:s utvidgning har tydligt slagit igenom i riktlinjerna. Medlemsstaterna i EU före utvidgningen har sämre möjligheter att bevilja investeringsstöd för regionala ändamål, dels på grund av att de stödberättigade områdena är färre, dels på grund av att stödtaket sänks. Men små och medelstora företag utgör ett undantag på denna punkt. I vissa områden kommer stödet för dem till och med att stiga.

Utskottet noterar att minskade statliga stöd i princip ligger helt i linje med gemenskapens konkurrenskraftsstrategier, som också Finland har bundit sig till. Men konkurrenskraftsmålen bör genomföras på lika villkor och med hänsyn till konkurrensförhållandena. Utskottet menar att förslaget inte uppfyller de här kriterierna på alla punkter.

Utskottet omfattar regeringens ambition att olika områden i EU ska behandlas lika av skäl som perifert läge, naturförhållanden, gles bebyggelse och principerna för att beräkna bebyggelsen samt produktionsstruktur. Det delar reger-

ingens syn på Mål 1-området och Ålands och skärgårdskommunernas status.

I statsrådets utredning finns ingen bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av kommissionens förslag. Utskottet anser att en konsekvensbedömning är absolut nödvändig för den fortsatta behandlingen för att vi ska kunna säkerställa att de minskade stöden och det sänkta stödtaket kan kompenseras med nuvarande och eventuella nya instrument (jfr det arktiska stödet) och få en uppfattning om hur mycket kommissionens förslag till nya stödgränser de facto avviker från vår hävdvunna stödpraxis.

Utskottet vill framför allt peka på de konkurrenspolitiska hot som det ser i kommissionens förslag. Ett förslag som innebär att t.ex. stöden till storföretag kan variera mellan 0 och 50 procent inom gemenskapen bäddar för en snedvriden konkurrens på den inre marknaden. Med hänsyn till övriga incentiv som står till buds för företagen, som skatte- och lönekonkurrens, och de preliminära - i utskottets ögon oroväckande - planerna på att t.ex. det av ERUF delfinansierade investeringsstödet kanske upphör för Finlands del kan de samlade konsekvenserna vara avsevärda för företagets etableringsbeslut. Därför vill utskottet att regeringen i den fortsatta beredningen av riktlinjerna fäster särskilt avseende vid detta. Vidare anser det att Finland fortsatt bör få ha sitt transportstöd i glest befolkade områden.

Utlåtande

Ekonomiutskottet meddelar

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med synpunkterna ovan.

Helsingfors den 19 oktober 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst

Seppo Lahtela /cent
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.